

## Metodický list

### Národní měnový přehled

#### I. Definice a obsah

Měnový přehled je souhrnnou statistickou bilancí měnových finančních institucí (MFI), která poskytuje uživatelům základní přehled o pozici sektoru MFI vůči ostatním rezidentským a nerezidentským sektorům.

#### II. Zdroje a metodika zjišťování

Zdrojem dat pro sestavování jsou údaje přebírané z výkazů měnové a bankovní statistiky doplněné o vlastní propočty ČNB při sestavování konsolidované rozvahy MFI a výpočtu peněžních agregátů a protipoložek. Metodika zjišťování je do značné míry sladěna s mezinárodními standardy (ESA2010 (European System of Accounts), IMF Monetary and Financial Statistics Manual, nařízení a doporučení ECB, atd.).

#### III. Členění

Základní členění položek v měnovém přehledu:

Čistá zahraniční aktiva – saldo finančních pohledávek a závazků sektoru MFI vůči nerezidentům

Čistá domácí aktiva – saldo finančních pohledávek a méně likvidních závazků sektoru MFI vůči ostatním rezidentským sektorům. Odpovídá rozdílu likvidních pasiv a čistých zahraničních aktiv. Skládá se z domácích úvěrů a ostatních čistých položek.

Domácí úvěry – představují zdroje emitované sektorem MFI do ekonomiky. Zahrnují čistý úvěr vládnímu sektoru (včetně dluhopisů) a úvěry poskytnuté ostatním klientům (bez dluhopisů).

Ostatní čisté položky – saldo všech ostatní aktiv a pasiv MFI nezahrnutých jinde. Součástí jsou kapitál a rezervy, cenné papíry nakoupené a emitované a ostatní položky.

Peněžní agregát M1 (peníze) – nejužší peněžní agregát, souhrn vysoce likvidních závazků sektoru MFI vůči rezidentským klientským sektorům. Je definován jako součet oběživa (tj. peníze v oběhu bez hotovosti na pokladnách MFI) a vkladů do druhého dne uložených klienty u MFI (tj. netermínovaných a jednodenních vkladů od rezidentských sektorů bez MFI a vládního sektoru).

Peněžní agregát M2 (peněžní zásoba) – širší peněžní agregát. Zahrnuje vysoce likvidní závazky sektoru MFI obsažené v M1 a další likvidní finanční pasiva MFI vůči klientským rezidentům.

Quasi peníze – představuje rozdíl mezi agregátem M2 a M1. Do této kategorie jsou řazeny všechny vklady se splatností delší než 1 den, tj. vklady s dohodnutou splatností, s výpovědní lhůtou a repo operace, uložené rezidenty klienty (tj. bez MFI a vlády) u institucí patřících do sektoru MFI.

Základní sektorové členění v měnovém přehledu (založené na klasifikaci institucionálních sektorů a subsektorů podle ESA2010):

Měnové finanční instituce (MFI) – skládá se z ČNB, tj. S.121 centrální banka, a z OMFI, tj. S.122 a S.123 ostatní měnové finanční instituce, tzn. ostatní banky, fondy peněžního trhu a družstevní záložny.

Vláda – S.13 – skládá se z *centrální vlády*, tj. S.1311 ústřední vládní instituce, a z *ostatní vlády*, tj. S.1313 místní vládní instituce a S.1314 fondy sociálního zabezpečení.

Podniky – zahrnuje sektor S.11 nefinanční podniky a sektory ostatních finančních institucí jiných než MFI, tj. S.124 Fondy kolektivního investování (kromě FPT), S.125 Ostatní finanční zprostředkovatelé (kromě IC a PF), S.126 Pomocné finanční instituce, S.127 Kaptivní finanční instituce a půjčovatelé peněz, S.128 Pojišťovací společnosti (IC), S.129 Penzijní fondy (PF).

Domácnosti – zahrnuje sektory S.14 domácnosti a S.15 neziskové instituce sloužící domácnostem.

Nerezidenti – S.2.

#### IV. Způsob výpočtu

Data jsou v ČNB sestavována z řady výkazů pro účely měnové statistiky sbíraných na individuálním základě od subjektů patřících do sektoru MFI. Individuální údaje jsou sloučeny do *agregované rozvahy sektoru MFI*, která poskytuje detailní informace o pozicích sektoru MFI vůči ostatním sektorům ekonomiky. Z *agregované rozvahy MFI* se vyloučením vzájemných pozic mezi měnově finančními institucemi získává *konsolidovaná rozvaha MFI*, která je základem pro sestavení měnového přehledu.

Měnový přehled zahrnuje stavy aktiv a pasiv, meziroční změny (jako podíly stavů) a roční míry růstu založené na tokových údajích (viz. metodický list "Výpočet míry růstu").

#### V. Změna metodiky

- V období leden 1998 až prosinec 2000 byly vkladové certifikáty, depozitní směnky a další vybrané dluhové cenné papíry vyřazeny z klientských vkladů.
- V období červenec 1995 až říjen 1997 byly meziroční změny agregátu M2 počítány z tzv. upravené peněžní zásoby, tj. po očištění o vklad SPT Telecom u ČNB.
- Od ledna 2002 je měnový přehled sestavován z údajů harmonizované měnové statistiky. Základní statistické principy, definice sektorů, klasifikace instrumentů, způsob výpočtu meziročních změn, atd. jsou sladěny s evropskými standardy.
- Od ledna 2004 údaje pokrývají celý sektor MFI, tj. kromě ČNB, bank a poboček zahraničních bank působících v ČR i fondy peněžního trhu a družstevní záložny. FPT a družstevní záložny nebyly dříve vykazujícími subjekty, byly řazeny do sektoru ostatních finančních zprostředkovatelů a bylo na ně pohlíženo jako na klienty bank.
- Od ledna 2014 se používá nová klasifikace ekonomických sektorů (podle ESA2010).
- Od října 2014 se mění postup pro započítávání družstevních záložen do harmonizované statistiky MFI. Pro přepočtení na 100% pokrytí se nově používá jeden shodný přepočítací poměr pro všechny bilanční položky.
- Od prosince 2014 je protipoložka k SDR součástí zahraničních pasiv (do listopadu 2014 byla zahrnuta pod ostatními pasivy).

#### VI. Vykazující subjekty

Vykazujícími subjekty jsou banky a pobočky zahraničních bank působící v ČR, ČNB a fondy peněžního trhu. V případě družstevních záložen je aplikována tzv. grossing-up procedura spočívající v navýšení agregované bilance o podíl těchto institucí na celkové bilanci sektoru MFI.

Údaje odpovídají vždy aktuálnímu souboru existujících měnově finančních institucí a nejsou zpětně upravovány o zaniklé a vzniklé subjekty. Seznam měnových finančních institucí (aktuální i historický) je uveden na www stránkách ČNB (<http://www.cnb.cz/>).